

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

41. An Parochus semel, vel bis denegans subditum in confessione audire, rationaliter illam petentem, excusetur à peccato mortali? Et notatur Parochum non teneri ad audiendum subditum, quando illi ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

nec amisso fructuum non ministrantis, vel non residentis, ut vult Garfias (apud nos tamen idem reputatur) pro pœna debet haberi; quæ cum ad ipsius executionem scientia iudicis minime sit requisita; potius non lucrato dicitur, ut constat ex illis verbis Concilij sess. 23. cap. 1. *Pro rata temporis absentia fructus suos non facere*, &c. usque ad illa verba, non obstantibus quibuscumque privilegiis, &c. Cum igitur beneficia dentur propter officium, ut in cap. cum secundum Apostolum, de Prasbyr. & cap. fin. de rescript. in 6. non acquirere illius fructus hand servientem. pœna nullo modo est, sed conditio, ut ait Grassius lib. 2. cap. 97. num. 56. & Rodriguez tom. 2. q. 9. art. 4. seu conventionis naturalis adimpletio, non accipiendi sibi neutiquam debitum, sicut operarius sui vicini colens vineam, & ob id stipendium, quod abest, non recipiens pœnam, minime incurrisse dicitur: labefacta igitur est prima ratio Garfias.

4. Secundam verò æqualis momenti subijcio; ait enim, quod sicut Parochus male suum munus administrans, fructus efficeret suos; ita, & nullo modo ministrans, residens tamen. Equidem si male ministrat, sibi, & non Parochianis damnanda, mentem enim Concilij quoad substantiam exequitur, sicut & Ecclesiæ, Missam audiens ob vanam gloriam. At non administrans, Concilio adversatur; nam Parochianos suo jure defraudat. Unde justitiam commutativam læsam esse dubitabit nemo, cum reciperet beneficium, non quidem propter officium, sed propter propriam suam temporalem utilitatem, & lucrum. Et esto, admittamus cum Garfia ex præcepto proveniente ex Concilio solum teneri Parochum se rigorosè, & corporaliter absentem à loco beneficii restituere fructus, & ex jure naturali restituere tenebitur, si non ministrat, licet in loco beneficii maneat, cum beneficium, & illius fructus dentur propter officium ex pacto, & conventionem; qui igitur officium non adimplet, fructibus, & mercede indignus est. Cum enim ibi reperitur contractus, do, ut des, inter Parochum, & Parochianos, seu inter Episcopum conferentes beneficium, & beneficiatum, id est, do fructus, ut facias ministeria beneficii, jure ipso contractus fructus neutiquam suos efficit Parochus, si munia non adimpleat. Unde licet solum se corporaliter à loco beneficii absentibus obligationem restitutionis injungat Concilium, non est, quia non putet eandem incurere obligationem neutiquam inservientes, licet præsentis sint in loco beneficii, sed quia non præsumit mansurum Parochum in loco beneficii, & non administraturum.

5. Hæc omnia transcripsi ad verbum ex Sancio, ut torporem à Parochis negligentibus excutiam. Non reticam tamen sententiam Garfias contra Sancium docere etiam Ugolinum de pœnit. Episcop. cap. 15. §. 3. num. 3. sed cum Sancio tenet Grassius, Corduba, Aitensis, Hostiensis, Sylvester penes ipsum, quibus adde Petrum de Aragona 2. 2. q. 63. art. 2. §. Sed pro explicatione hujus difficultatis, & Ludovicum de San Juan in summa tract. de officio divino, art. 13.

6. Notandum est hic obiter, quod habitatio Parochi, ut declaravit sacra Cardinalium Congregatio, debet esse propè Parochiam, quæ quidem dictio refertur ad modicam quantitatem; vide Riccium part. 4. decis. 41. per rotam.

RESOL. XLI.

An Parochus semel, vel bis denegans subditum in confessione audire, rationabiliter illum penitentem, excusetur à mortali peccato?

Et notatur Parochum non teneri ad audiendum subditum, quando illi providit de alio bono, & apud, cui possit confiteri, nisi forte aliqua specialis necessitas exigat, ut ab ipso Parocho audiat. Ex part. 11. tract. 8. & Miscell. 8. Ref. 29.

§. 1. **S**UPpono ex communiore sententia, teneri Parochum audire subditos, non solum, quando ipsi confiteri tenentur, sed etiam alias quoties id rationabiliter petunt. Sed difficultas est an excusetur quando semel, aut iterum nollet confessionem audire? Et negativè respondet Bonacina de Sacrament. Pœnit. disput. 5. quest. 7. punct. 5. §. 1. num. 13. ubi sic ait; Nugnus excusat à mortali peccato Parochum, qui semel, aut iterum denegat confessionem petenti rationabiliter; nam hæc videtur materia levis, inquit Nugnus. Sed hoc mihi difficile persuadeo; nam si omisso unius confessionis conferetur materia levis, sequeretur illum, qui semel in anno confessionem præmittit, quam ex præcepto Ecclesiæ facere tenetur, vel qui confessionem ex voto, vel ex injuncta pœnitentia semel, aut iterum omittit, non peccare mortaliter, quod non videtur admittendum, ut patet ex dicto de promissione, & de voto. Ita ille.

2. Sed adversus illum meritò insurgit Dicastillus de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 10. dub. 25. n. 48. quia sæpè contingit rem aliquam, ut cadit sub uno præcepto, & in ordine ad unum finem, esse materiam levem, quæ in ordine ad alium est materia gravis. Sic Theologi concedunt levem comestionem unius pomi parvi, aut unius boli ex eodem pomo in ordine ad jejunium in materia temperantia, aut abstinentiæ leve omnino peccatum esse, & tamen hoc ipsum in Adamo, & Eva exitiale fuit, & grave peccatum, nimirum, quia actus ille non propriè in materia temperantiæ ad finem hujus virtutis pertinebat; sed in materia obsequij, & subordinationis, qua se Deo subiectos, & subordinatos profiterentur, & ad id ostendendum aliquo exteriori actu, vel cessatione illius, ordinabatur; respectu autem talis finis pensatis circumstantiis meritò censetur illa gravis materia, quæ in materia temperantiæ erat levis. Sic etiam aliqua sunt collegia, seu communitates etiam secularium, in quibus præceptum (ut aliqui volunt) obligans in conscientia ad audiendam quotidie Missam; qui actus non propriè præcipitur in ordine virtutis Religionis, & Divini obsequij, sed in ordine ad honestum modum traducenda vitæ Christianæ honestè, & decenter vivendo, ut decet homines probos, & qui vitam instituunt secundum rationem. Ad quem finem maximè juvat honesta illa, & Christiana consuetudo audiendi quotidie sacrum. Quia tamen non censetur ea laudabili consuetudine carere, qui semel, aut iterum, aut rarè in anno Missam omittit; nec multum lædere finem intentum à legislatore; non censetur materia gravis, & peccatum mortale semel, aut iterum, aut rarè in anno Missam non audire. Cum tamen eadem ipsa omisso Missa, quando Missa præcipitur in ordine ad Religionem, & cultum Divinum, ut fit in diebus festis, gravis materia censetur.

3. Ex hac ergo doctrina facile rejicitur, quod dixit

Sup. hoc, quod hic supponitur, & doctrina seq. usque ad notationem seq. in Ref. seq. à principio usque ad §. ult. & in alio §. & verticulus primæ not.

dixit Bonacina; negari enim potest sequela; nam omittere confessionem preceptam ab Ecclesia semel in anno, vel quam quis vovit Deo, aut qua ipsi in iuncta est in poenitentiam peccatorum in ordine ad finem intentum ab Ecclesia, aut in materia Religionis, vel ordine ad Sacramentum confessionis precedentis tanquam pars illius, aut certe, ut medicina pro avertendis aliis peccatis, censetur materia gravis, vel unica tantum ommissio confessionis. In Parocho ergo, qui ordinariè, ut par est, curam habet de profectu spirituali suarum ovium, earumque confessiones, quoties expedit, audit; quod semel, aut iterum unius, vel alterius confessionem, quando non urget necessitas, non excipiat, parum videtur laedi finis ille, in quem parochiale munus institutum est, & in quem ipse suscepit tale onus pascendi oves; nimis autem laderetur, si sæpius, & frequentius id faceret, aut si omitteret, quando gravis urget necessitas; hoc ergo est, quod dicunt probabiliter prædicti Auctores, semel scilicet, aut iterum omittere, non multum ledere finem, in quem institutus est Parochus.

4. Et ideò hanc sententiam contra Bonacinam ante Dicastillum impugnaverat Leander de Sacramentis tom. 1. tr. 5. disp. 12. q. 129. & ante omnes Eminentiissimus Cardinalis Lugo de poen. disp. 22. sect. 1. n. 4. qui etiam n. 3. notat, Parochum non teneri ad audiendum subditum, quando illi providet de alio bono, & apto, cui possit confiteri; nisi fortè aliqua specialis subditi necessitas exigat, ut ab ipso Parocho audiatur.

Observavit in §. ult. Ref. seq. & in alio vers. ejus annot.

5. Unde non admitto id quòd ex Possévino olim observavi, distinguente de confessione in Paschate, aut mortis articulo, quam putat debere Parochum per se audire, & de confessione ex devotione, quam putat posse alteri committere. Si enim extra eos casus præstat suum officium dando idoneum, aut fortè meliorem confessarium; in illis etiam casibus satisfaciet suæ obligationi similem talem dando, ergo nulla est distinctio.

6. Nec placet etiam quod aliqui asserunt, scilicet, eo ipso quod Parochus recuset audire confessionem Parochiani, censere concedere facultatem adeundi alium Confessarium; tunc enim non intelligitur tacita licentia ex eo, quod ipse injustè repellat. Ideò, ut rectè notat Vasquez, interrogare tenetur poenitens, ut possit adire alterum, an velit ipsum alteri confiteri. Vide Lugum num. 3. & 9. & Dicastillum num. 484. & 485. & Leandrum quest. 121. cum Vasquez in 3. part. tom. 4. quest. 93. articulo. 3. dubit. 6.

RESOL. XLII.

An Parochus teneatur audire confessiones subditi, quoties ille voluerit confiteri sub poena mortalis? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 2.

Sup. hoc in principio Ref. præcedentis, sed lege eam per totam tr. 1. ex Ref. 123. §. 1. à lin. 3. & vers. Parochus.

§. 1. Prima opinio est affirmativa. Ita Bonacin. de Sacrament. disp. 5. q. 7. punct. 4. §. 2. n. 23. & præter DD. quos ipse citat, docent etiam hanc sententiam Joan. Azorius part. 1. lib. 2. cap. 17. q. 10. Agidius de Coninch de Sacrament. disp. 8. dub. 17. num. 129. & P. Molfesius in summa, tom. 1. tract. 7. cap. 22. num. 36. qui omnes asserunt Parochum teneri, vel per se, vel per alium confessiones subditorum audire, non solum quando alter tenetur confiteri, sed etiam alias, quoties id rationabiliter petit, sive ratione festi occurrentis, aut indulgen-

tiarum propositarum, sive quia tunc temporis (v. g. singulis mensibus, aut decimoquarto die) solet confiteri, aut quia habet aliqua peccata, quæ ipsius conscientiam gravant, aut aliam similem ob causam. Ratio est, quia ex officio tenetur suis subditis Sacramenta ministrare, & subditi habent jus petendi. Ergo, &c. Limitat hanc sententiam Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 93. art. 3. dub. 6. n. 3. quando tanta frequentia confessionis expediret saluti, & profectui spirituali subditi: sunt enim qui ita frequenter confiteantur, ut omninò sit inutile, quia & confessionis virtus contemnitur, immo & aliquando expedit conscientia subditi cessare à confessione propter scrupulorum perturbationem. Denique diligenter inspiciendum est, quid unicuique poenitenti conveniat. Limitat secundò hanc sententiam Didacus Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. q. 8. art. 4. dub. 3. & excusat Parochum à mortali peccato, qui semel, aut iterum denegat confessionem petenti rationabiliter.

2. Secunda opinio est negativa, quam post Medinam C. de Confess. q. 37. Richardum in 4. dist. 18. art. 2. quest. 2. Sylvestrum ver. Confessor. 1. num. 14. Armil. ver. absol. num. 28. docet novissimè ex notitiis Valerius Reginaldus in praxi, tom. 1. lib. 1. cap. 8. num. 81. ubi existimat Curatum non teneri sub poena peccati mortalis audire subditorum confessiones extra casum quo confiteri tenetur; vel jure humano, ut semel in anno; vel jure divino, ut in verisimili mortis periculo; aut quoties tale remedium eis necessarium esse videtur, ad aliquod peccatum mortale vitandum. Et ratio est, quia aut tenetur Parochus audire confessiones subditorum ratione charitatis, aut ratione officij: non primum, quia tenetur audire etiam aliorum confessiones, qui non sunt ipsius subditi; & cum alius Sacerdos non peccet mortaliter contra charitatem, nolendo audire alieius confessionem, neque peccabit Curatus. Nec etiam ratione pastoralis officij mortaliter peccare contra justitiam patet, quia officio suo satisfacit, si onera sibi à jure, vel à superiore imposta compleat, sed neque jus, neque superior imponit Curato Sacramentum Poenitentia ministrare subditis, nisi cum necessarium est hos illud recipere. Ergo. Unde quamvis Curato commissa sit cura subditorum, tanquam patri filiorum spiritualium, tamen sicut pater carnalis satisfacit suo officio, dando filiis necessaria, aliis abundantioribus denegatis: ita etiam Curatus suo muneri satisfacere judicandus est, Sacramenta necessaria tunc ministrando subditis, cum eorum suscipiendorum necessitas urget. Ergo, &c.

3. Tertia opinio est Joan. Baptistæ Possévini de offic. Curati, cap. 5. quest. 7. qui distinguendo asserit Curatum teneri dare Sacramenta toties, quoties petuntur sub mortali, quando qui petit est in Paschate, aut morte. At si communicatur, vel confitetur ex devotione, tunc teneri sub mortali, quando si non dederit, qui petit non habet alium, à quo recipiat; si vero habet à quo possit recipere, & recipiat, non teneri sub mortali. Quia si Curatus tenetur sub mortali, tenetur ratione damni notabilis, quod Parochianus sustinet. At cum nullo damno afficiatur sub distinctione dicta, videtur etiam Curatum non peccare mortaliter Sacramentum non conferendo. Omnes istæ tres sententia sunt probabiles.

RESOL.